Nagyvárad, 1903. IX. évfolyam 144. szám. Csütörtök, junius 25.

KIŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz kerdve:
Egész évre ... 20 kor.
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáca-utcza 3

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVARAD, junius 24.

Béke.

Mindenféle háborunak vége szokott lenni. Az ellenzék is addig hadakozott, mig végre megkötötte a horvát bánnal a békét.

A béke feltétele: a kormány meghódolása nem az ellenzék, hanem a nemzeti követelések előtt. Visszavonták a katonai javaslatokat, a mint okosabb dolgot nem is cselekedhettek volna.

Ha ugy elvontan szemléljük az immár vége felé közelgő harczot, csodálkoznunk kellene a fölött, hogy egy, számra nézve nem nagy kisebbség hónapokig megakassza az országgyülés munkásságát, ne engedjen törvényerőre emelkedni az egész országot érdeklő fontos javaslatokat s végül is ő diktálja a feltételeket, a melyek alatt sziveskedik megengedni, hogy őt a többség leszavazza. A kormánypárt sajtója hangosan tiltakozott is ez ellen s a parlamentáris elv megsértését látta benne. Mikor azonban arról volt szó, hogy az ellenzék ellen erélyesebb rendszabályokat alkalmazzanak, akkor ismét a kormánypárt tiltakozott. Az ellenzéket megfékezni lehetetlen lett volna másként, mint a házszabályok szigoritásával, a szólásszabadság megszoritásával, szóval erőszakkal, — erőszakot alkalmazni azonban első sorban a szabadelvü párt legértékesebb elemei, Apponyiék és Andrássyék nem engedtek.

Ennek oka a mi specziális viszonyainkban rejlik. Nálunk a hadsereg nem az, a mi másutt: büszkesége a nemzetnek, a hová vére javát sem sajnálja. A hadsereg nálunk még mindig idegen, érzi ezt ellenzéki és kormánypárti egyaránt s csak idő kérdésének tekintik, mikor változtassák nemzetivé.

Az ellenzék a nemzeti hadseregért harczolt — s a kormánypárt nem szegülhetett ellene teljes erélylyel, mert érezte, hogy nem egy kisebbséggel, hanem a saját titkos érzelmeivel áll szemben.

És igy a harcz közben kijegeczesedett az a meggyőződés, hogy ezentul katonai terheket nem vállalhatunk a nélkül, hogy az idegen szellem terhén viszonzásul ne könnyitsenek.

Ez a harcz eredménye, ennek jegyében született meg a béke. Ezért érdemes békét kötni, mert ez ugyis nem a multnak bezárása, hanem a jövőnek kezdete.

—

A mai tanácskozások.

Azok, akik azt állitották, hogy a bán sokkal előrelátóbb politikus, semhogy az egyes pártokkal nem tudna megegyezni és a válságból kivezető fonalat ne tudná megtalálni — igazat mondottak. A mai nap szenzációs fordulatot hozott a válságba. A bánnak sikerült megegyezni a *Kossuth-párt* kiküldötteivel, amelynek nyomán a békét valószinüleg megkötik.

A mai nap eseményeiről különben értesüléseinket a következőkben adhatjuk:

Tanácskozás Kossuthnál.

A bán ma délelőtt ismét felkereste *Kossuth* Ferenczet, ahol már együtt voltak *Barabás* Béla, *Tóth* János, *Thaly* Kálmán, *Justh* Gyula, *Barta* Odön és *Polonyi* Géza, vagyis akik részt vettek a tegnapi tanácskozáson is.

A bán tiz órakor érkezett meg Kossuthhoz és azonnal megkezdődött a konferenczia.

Kossuth Ferencz ösmertette a párt magatartását.

Khuen-Héderváry gróf engedelmet kért, hogy igéretéhez képest már tegnap nem küldhette el válaszát, de több körülmény akadályozta ebben. Ezután kijelentette, hogy a póttartalékosokra vonatkozó pozicziját, mivel az tulajdonképen katonai karakterü és nem szorosan vett politikai kérdés, elejti. Ugyszintén eláll az 5800 ujonczra vonatkozó, a taraczkütegekhez szükséges legénység követelésétől is, daczára annak, hogy ezt a hadügyi kormány a maga részéről rendkivül fontosnak tartja. Igy nem marad más hátra, mint a szükségtörvény, melynek egyetlen paragrafusával a régi létszám alapján fog ujonczoztatni.

Polonyi Géza kijelenti, hogy ily alapon hozzájárul a bán előterjesztéséhez, de követelményeik egész komplexumát fenntartják a véderőtörvény módositásának idejére. Igy hajlandó ideiglenesen békét kötni, hogy az ország a mai válságos helyzetből kiszabaduljon. De kéri a bánt, hogy ő felségét oly irányban informálja, hogy e béke csak ideiglenes és a végleges békekötés csak akkor fog megtörténni, ha a nemzeti kedvezményekre vonatkozó követeléseik teljesitve lesznek. Es viszont kijelenti, hogy annak idején, midőn e kérdések ismét érdemlegesen felmerülnek, mindaddig a legmesszebb menő harczot fogják folytatni, mig azok teljesitve nem lesznek.

Tóth János megnyugtató igéretet kér arra, hogy az ujonczozást, a sorozást az aratás idején nem fogják véghez vinni.

Khuen-Héderváry gróf kijelentette, hogy ő sem tartja helyesnek azt, hogy a sorozás a legszorgosabb munka, az aratás idején tartassék, de hogy ezt törvénybe vegyék-e fel arra nézve most nem képes határozott választ adni, mert az még megbeszélés tárgyát kell képezze.

Ezután ujból elmondja, hogy ő szigoruan *szabadelvü és demokratikus* alapon akar kormányozni, hogy soha semmiféle erőszakra nem fog vetemedni és mihelyst azt látná, hogy az

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A gyorsvonat.

Irta: C. **Rivaud**.

Vernon-sur-Eichenek, egy négyezer lakóju megyeszékhelynek a népe már régóta borzasztóan kesergett, amiért nem tudta elérni, hogy a párisi gyorsvonat a városka szerény állomásán megálljon. Csak teher- és vegyesvonatok tisztelték meg Vernon-sur-Eichet. Pedig mi mindent el nem követtek már ebben az ügyben a közhatalom urainál! De semmi sem vezetett eredményre, sem a kérvények, sem a beadványok, valamint a kihallgatások és deputációk sem. A gyorsvonat akárcsak a rakéta, tovább is átrobogott a pályaudvaron, a szegény vernon-sur-eichebelieknek az arczába fujta megvetőleg a gőzt és gunyos füttyével még meg is csufolta őket. De a Gondviselés és a parlamentarizmus örködött Vernon-sur-Eiche fölött. A minisztérium elbotlott egy alattomos interpellácziőban és a közmunkák tárczája Cascabelnek, Vernon-sur-Eiche tősgyökeres szülöttjének a kezébe jutott, akit a patika tégelyei mellől ragadott el a politika a kamarába.

A szerencse kedvezése nem kérgesitette el Cascabel szivét. Miniszterségre jutva, eszébe jutott földjeinek a keserve és hogy rokonérzésének nyomós bizonyitékát adja, azért ha Jozsua példájára nem is a napot, de a párisi gyorsvonatot állitotta meg szülővárosának a pályaudvarán.

A dolog meglehetősen gyorsan ment, alig egy hétig trónolt még csak Cascabel a közmunkák minisztériumában s a hirtelen kezessé lett vasuttársaság tökéletesitette a menetrendjét és tudatta a meglepett világgal, hogy a párisi gyorsvonat a jövőben kétszer napjában, tudniillik oda és vissza, meg fog állani Vernon-sur-Eicheben.

Nagy nap volt az, amikor Vernon-sur-Eicheben a gyorsvonat első megállása ünnepiesen megtörtént. Ugy esett, hogy a városkának, akár csak az ünnepség emelésére, véletlenül előkelő utasa akadt Armand Jouve tengerészhadnagy, az általánosan ismeretes örség Jouve néni unokájában, aki Párisba igyekezett, hogy onnan Indo-Khinába utazzék. Tiz óra ötvenkor kellett a vonatnak beállitani. De már vagy egy órával előbb örömtől izgatott tömeg lepte el a pályát, hogy diadalmas tanuja legyen e gőgös luxusvonat megalázásának, amely azzal a szemérmetlenséggel, amelyet hálo- és étkezőkocsijaiból meritett, azt hitte, hogy örökké csak ugy elrohanhat a város lakóinak az orra előtt.

A pályaudvaron ott sétáltak föl s alá a város hatóságainak a képviselői. Armand Jouve és nagyanyja, egy száraz, öreg anyóka, az elutazás váratlan ünnepiességétől lenyügözve, félénken fogadta a szerencsekivánatokat, üdvözléseket és kézszoritásokat.

— Két év mulva — mondotta a polgármester — Armond Jouve ur az esti gyorsvonattal négy órakor tér majd ide vissza.

— Es mivel a kereszttel ékesitve tér majd vissza — tette hozzá az iskolaszéki elnök — azért muzsikával fogadjuk akkor!

— Két év! Ugyan mi az? Hogy elszalad majd az idő! . . .

— Hm, két év . . . két év! . . .

Es a nagymama borzalommal gondolt arra, hogy mennyi akaratába és megerőltetésébe fog kerülni neki, hogy fonnyadt, reszkető kezével tünő életébe kapaszkodjék! . . .

— Vissza! Vissza! . . . Már itt van! . . .

A gyorsvonat olyan rohammal érkezett be, hogy Vernon-sur-Eiche derék lakói már-már azt hitték, hogy a vasuttársaság megcsalta őket. A gyorsvonat sohasem állhat meg az ő állomásukon. De mégis a gyorsvonat valami csudálatos, ingerült megerőltetéssel, összes kerekeinek ájuldozó nyikorgása közben hirtelen fékezett és ime, a lokomotiv ott állott fujva, prüszkölve, az ut lázától valósággal megremegve, mintha csak minden kereke izzadt volna a sineken . . .

erőszak terére akarnák szoritani, rögtön visszavonulna.

Ez alapon állva nem is fogja a Házat feloszlatni, még arra az esetre sem, ha a véderőjavaslattal vagy későbbi katonai követelésekkel baj volna; nem kiván házfeloszlatás árán semmit sem erőszakolni; a házszabályokat nem kivánja szigoritani; a klotür behozatalára nem is gondol; a választások tisztaságát respektálni fogja és igyekezni fog ezen a téren azt, amit Széll megkezdett, még fejleszteni; gondja lesz a közélet és a közigazgatás purifikációjának folytatása.

Szóval: mindent el fog követni, hogy az országnak legyen becsületes, tiszta, szabadelvü, demokratikus, parlamentáris, alkotmányos és békés fejlődése.

Ezzel a tanácskozás véget is ért.

Kossuth Ferencz megköszönte a bánnak, hogy őket tanácskozás czéljából felkereste. Végre akadt egy férfiu, aki a kabinet megalakitása előtt egyformán érintkezésbe lép a kormánypárttal, ugy mint az ellenzékkel. Es abbeli óhajának adott kifejezést, hogy ő felsége is meggyőződhet arról, hogy az ellenzéknek, illetve a függetlenségi pártnak szándéka békés és csak azt követeli, amihez joga van, amelytől el nem állhat: nemzeti jogainak teljesitését.

A bán ugyanebben a nézetben van.

Arra még nem tud felvilágositást adni, hogy kikből fogja kabinetjét alakitani, mert kabinet-alakitásra még megbizása nincs. Bevárja a függetlenségi párt ma esti értekezletét és csak azután megy fel Bécsbe, hogy a továbbiak iránt felhatalmazást kapjon.

Az értekezlet egyes tagjai nem az értekezleten hivatalos formában, hanem magánbeszélgetésben kifejtették a bán előtt, hogy üdvös volna, ha báró Fejérváry Géza az uj kabinetnek nem volna tagja és kérdezték egyszersmind, hogy nem vállalt-e az irányban előzetes kötelezettséget. Mire a bán azt felelte, hogy ő kabinetet még nem alakit és csak annyit mondhat, hogy még senkinek egyetlen tárczát nem kötött le.

Ime ez a béke története.

*

A bán, mielőtt Kossuth lakására ment, Szederkényi Nándornak levélbeli értesitést küldött és meglátogatta gróf Tisza Istvánt, akivel egy óránál tovább tárgyalt.

*

A bán ezután szivélyes búcsut véve a jelenvoltaktól, eltávozott.

A hangulat.

A tanácskozás eredményének csakhamar hire terjedt és azt nemsokára élénken tárgyalták mindenütt a függetlenségi képviselők. Különösen élénk volt a Ház folyosója, ahol pártkülömbség nélkül nagy számmal gyültek össze a képviselők.

A függetlenségi képviselők véleményei a Kossuthnál történt mai tanácskozást illetőleg megoszolnak. Sokan, különösen a higgadtabb elemek hangoztatják, hogy a bánnak mai propoziczióját elfogadható. Ez a válság megoldására vezet, ami most föltétlenül szükséges. A párt azért nem adja fel álláspontját a nemzeti követeléseket illetőleg. Nehány hónap mulva ugy is benyujtják a véderő törvény revizióját, amely alkalommal a nemzeti vivmányokra irányuló követeléseiket teljes összeségében fenntartják és annak kivivásáért a legmesszebb menő harczot fogják folytatni. E megállapodás tehát nem gátolná meg semmiféle tekintetben az ezen irányban folytatott küzdelmüket. A kibontakozásra azonban a sulyos gazdasági helyzetre való tekintettel feltétlenül mielőbb szükség van.

Nagy része a pártnak azonban nincs ezen a véleményen. Szerintük az eddig követett magatartásukból egy szemernyit sem kell engedni mindaddig, mig a nemzeti vivmányokat meg nem kapják. Ok folytatni akarják a legmesszebb menő harczot.

Egy kérdésben azonban mindannyian megegyeznek. Ha másként nem lehet, az ujonczlétszámot az idén megadják a tavalyi számarányban, de ez az utolsó, jövőre már ezt sem teszik meg nemzeti engedmények nélkül.

A végleges döntés.

A *Kossuth* Ferencznél tartott tanácskozás eredményét azonban még nem lehet végleges határozatnak tekinteni. A függetlenségi és 48-as Kossuth-pár ma este értekezletet tart, amelyen *Kossuth* Ferencz beszámol a mai tanácskozásról és előterjeszti a bánnal történt föltételes megállapodásaikat. Az értekezlet ezt beható tárgyalás alá fogja venni és elhatározza, hogy minő álláspontra helyezkedjen a bánnal szemben. Ezt a végleges megállapodást aztán közölni fogják a bánnal.

Pártközi konferenczia.

A Ház elnökségének tegnapi megállapodá a értelmében ma délelőtt pártközi konferenczia volt a képviselőházban. A konferenczia az elnöki szobában tartatott s azon *Podmaniczky* Frigyes báró, *Szentiványi* Arpád, *Andrássy* Gyula gróf, *Hieronymi* Károly, *Kossuth* Ferencz, *Justh* Gyula, *Tóth* János, *Szederkényi* Nándor, *Holló* Lajos' gróf *Zichy* János és *Zboray* Miklós voltak jelen. Az elnökséget *Tallián* Béla alelnök képviselte.

Az elnökség részéről *Tallián* bejelentette, hogy a pártközi értekezletet tulajdonképen azért hivták össze, hogy ebből preczedenst alkossanak, miként vélekednek az egyes pártok a házszabályok magyarázását illetőleg erre az esetre. Szerinte az inditványt napirend inditványnak kell tekinteni és ahhoz csak négyen szólhatnak hozzá.

A jelenlevők valamennyien felszólaltak, az ellenzékiek ebbe az előterjesztésbe nem nyugodtak bele, hanem ama óhajuknak adtak kifejezést, hogy a holnapi ülésen akik akarnak, felszólalhassanak.

Miután az egyes pártok hangulatából az tünik ki, hogy a holnapi ülésen a felszólalás jogával visszaélni nem akarnak, a felszólalásokra vonatkozólag nem történt megállapodás, azon az ellenzéki pártokból bárki felszólalhat.

Ami az elnökség által emlitett preczedenst illeti, abba a megjelent ellenzékiek bele nem egyeztek s igy a párt köziértekezlet semmi határozatot nem hozott. A holnapi ülésen Apponyi fog elnökölni.

Az Ugron-párt hangulata.

Az Ugron-párt semmi tekintetben nem ért egyet a Kossuth-párt és bán közt lefolyt mai tanácskozás eredményével. Véleményük az, hogy a harczot mindaddig a legerélyesebben kell folytatni, mig a nemzeti engedményeket meg nem kapják és addig egyetlen ujonczot sem szabad megadni. A bánnal szemben pedig a legmerevebb ellentállást kell kifejteni.

A bán elutazása.

A bán előreláthatólag a ma délutáni gyorsvonattal Bécsbe utazik. Még a mai nap folyamán tanácskozásokat fog folytatni az osztrák császárvárosban, holnap pedig kihallgatásra megy és ő Felségének referálni fog a helyzetről, amely után valószinü, hogy megbizást kap a kabinetalakitásra.

A képviselőház mai ülése.

Tegnap délelőttre Apponyi Albert házelnök pártközi értekezletet hivott egybe a mai képviselőházi ülés formalitásainak megbeszélése végett. A mai ülést tudvalevően husz függetlenségi képviselő kérésére hivták össze s tárgya a függetlenségieknek ama panaszos felirata, hogy a király nem magyar fővárosában s nem tisztán magyar tanácsosok meghallgatásával intézi a válságot. Minthogy ilyen módon összehivott ülésre preczedens még nem is volt, sok kétség

---

— 'non-sur-Eiche! 'non-sur-Eiche! — kiáltotta rekedt hangon a kalauz.

Egy kocsiajtó becsapása; fütty, a gyorsvonat ujra megkezdte káprázatos rohanását és már el is tünt.

— Na, nem sokáig állott!

— Azt hiszem, hogy a kerekek abban sem hagyták a forgásukat . . .

— Bizony, bizony, ezt talán be is kellene jelenteni Cascabelnél.

— Ó, én jó Istenem, én jó Istenem! — ismételgette egészen zavartan a nagymama, karját eltünt unokája felé kitárva — ez nem elutazás, ez borzasztó!

Azt hitte, hogy valami szakadékba zuhant, s fiatal korának postakocsijaira és a szünni nem akaró búcsuzkodásra visszaemlékezve, megint csak azt mondta:

— Ez nem elutazás, ez megszöktetés!

— Két év mulva . . . a kereszttel, Jouve néni! . . .

Es a polgármester karját nyujtotta az öreg asszonynak, hogy haza kisérje. A nép pedig ezt kiáltozta:

— Eljen Cascabel!

Hat hónappal később Cascabel megbukott és egy öreg ügyvéd vette át a közmunkák tárczáját. Ezuttal sem tartott sokáig a dolog és egy héttel később a vasuttársaság már beszüntette Vernon-sur-Eicheben a gyorsvonat megállását. Es igy megint csak szerény vegyesvonatok hozták Jouve néninek a leveleket, amig egy napon egy nagy, pecsétes levél nem érkezett.

Tengerészeti minisztérium.

Asszonyom, legnagyobb fájdalmunkra tudatnunk kell önnel, hogy Jouve (Pierre Armand) hadnagy a saigoni kórházban tifuszban meghalt . . . szép jövő . . . reményteljes pálya stb. stb. . . . fölebbvalói gyászolják stb. stb.

— Két év mulva a kereszttel, Jouve néni — mondották neki akkor.

Ét perczczel négy óra előtt öreg anyóka nyitja ki a váróterem ajtaját és kimegy a pályára; az állomásfőnök hozzá siet.

— De Jouvené asszony, térjen hát eszére.

Az állomásfőnök szelid, sajnálkozó hangon kérleli, mert ugy, mint egész Vernon, ő is borzasztóan szenved a megaláztatás miatt, amely a nagy Cascabel szülővárosát érte.

— Már százszor is mondtam kegyednek, hogy a gyorsvonat nem áll meg többé.

— Hogyan?

— Haza kell mennie.

— De hiszen most jön a gyorsvonat.

— Ugy van, de hát nem áll meg többé Vernonban, jó asszony.

— Nem . . . áll meg többé?

Es az öreg asszony tágra nyilt szemmel erőlködik, hogy rendbe szedje gondolatait szegény, elborult elméjében. De az állomásfőnök, aki balesettől tart, mindkét kezével megragadja és erősen tartja, mialatt a gyorsvonat elrohan Vernon-sur-Eiche mellett, brutálisan és száguldva, mint az ágyulöveg és csakhamar eltünik a látóhatáron.

— De ma már nem tagadhatja le nekem, állomásfőnök ur, ma láttam őt. Hiszen csak ismerem az unokámat. Igen, láttam! A kereszttel, a kereszttel! Ki akart szállni, a szegény, rátette a kezét a kocsiajtó kilincsére. Miért nem állitotta meg a vonatot? Ó, állomásfőnök ur, ugy-e lesz olyan jó s megállittatja holnap a vonatot. Ugy-e? Holnap megint eljövök . . . holnap . . . mindennap!

S az öreg asszony elhallgat és elragadtatással nézi a sineket, amelyek közömbösen csillognak a napfényben . . .

———

várt előzetes eloszlatásra. Igy a többi közt az is, hogy a lemondott miniszterium a kormány jogait és kötelességeit teljesitheti-e?

Gróf *Apponyi* Albert kénytelen volt már tegnapelőtt elutazni s igy a pártközi értekezlet vezetésével Tallián Béla alelnököt bizta meg. Az elnökség álláspontját azonban már tudatta a függetlenségi párttal. Eszerint Apponyi a függetlenségiek beadványát inditványnak tekinti, melynek megokolására határnap kitüzendő, illetőleg, mely esetleg rögtön is megokolható; de ez esetben is a házszabályok értelmében csak négyen szólhatnak hozzá.

A körül vitatkozott a tegnapi értekezlet is, melyhez minden pártból való képviselőket meghivott az elnökség s melyre meghivta Széll Kálmánt is, Széll Kálmán azonban nem jelent meg. Illetőleg féltizenkettőkor nem volt még ott és az értekezletet nélküle kezdték meg. Nem jelent meg az értekezlet elejére gróf Zichy János és Zboray Miklós, a néppárt tagjai s a néppártot az értekezleten Rakovszky István képviselte.

Az értekezleten a következők jelentek meg: Báró Podmaniczky Frigyes; gróf Andrássy Gyula, Hieronymi Károly, Szentiványi Arpád, Szederkényi Nándor, Rakovszky István, Holló Lajos, Kossuth Ferencz, Tóth János, Polonyi Géza és Barabás Béla.

Tallián Béla tizenegy órakor nyitotta meg az értekezletet a nagy elnöki fogadó-teremben.

Tallián elnök előadta, hogy a függetlenségiek kérvénye, melynek alapján az ülést egybehivták, a házszabályok szelleme szerint napirend-inditványnak lesz tekintendő, melyhez tehát csak négyen szólhatnak hozzá.

A függetlenségi képviselők Kossuth Ferenczczel az élükön ezzel szemben annak a felfogásnak adtak kifejezést, hogy a függetlenségieknek ez a kérvénye maga a napirend s igy korlátlan számban szólhatnak hozzá:

A két felfogás körül indult meg a vita az értekezleten. A vita igen élénk volt és az értekezlet minden tagja részt vett benne.

Az elnökség ama felfogásának is kifejezést adott, hogy nem szabad precedenst alkotni arra, hogy a Ház határozata felülbirálható, mert a csütörtöki ülésnek olyan jellege van, mintha felülbirálná a Háznak ama határozatát, amelylyel üléseit elnapolta.

Az ellenzék erre azzal vágott vissza, hogy hiszen maga a házszabálynak ama rendelkezése, mely szerint huszan az ülés összehivását kérhetik, ez maga dönti meg azt az okoskodást.

Az értekezleten egyöntetü megállapodásokra nem jutottak. Az elnökség is megmaradt a maga álláspontján, hogy csak négyen szólhatnak majd. S az ellenzék is megmaradt amellett, hogy nem engedi a szólásszabadságot korlátozni. De a pártok hangulatából kitünt, hogy a holnapi ülés simán fog lefolyni s a szólásszabadságot nem fogják megakadályozni.

Az értekezlet déli negyed egy órakor ért véget.

Széll Kálmán egyáltalán nem jött el a konferencziára. A lemondott kormányelnök Rátóton időzik.

TAJEKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

—

A trónörökös megrágalmazása.

Valóban sajnálatraméltó dolog, hogy néhány szenzációt hajhászó lap sportot üz belőle, hogy befeketitse, meggyanusitsa a magyar szent koronának örökösét, *Ferencz Ferdinánd* trónörököst. Legujabban a válsággal kapcsolatban terjesztettek róla ilyen rágalmat amelyről minden valamennyire komolyan gondolkodó ember első hallásra tudhatta, hogy közönséges ráfogás, melynek nincs semmi alapja. Az ilyet még a »gyengébbek kedvéért« is felesleges czáfolgatni, annyira kirí belőle a rosszakarat.

De hogy ne legyen kifogása és mentsége senkinek, megjött a hivatalos czáfolat a következőkben:

A *Magyar Távirati Iroda illetékes helyről* ezt az értesitést kapta:

Az a Magyarországra vonatkozó állitólagos nyilatkozat, amelyet több lap az utolsó napokban *Ferencz Ferdinánd* főherczegnek tulajdonitott, *kézzelfogható rosszakaratu koholmány*, és valóban nagyon sajnálatos, hogy némely lap ilyen *ráfogásokat* terjeszt, melyeknek czáfolása a főherczeg-trónörökös érzületével és méltóságával egyáltalában nem egyeztethető össze.

Tallózás.

Egy hónap óta folytatja Edelmann ur tallózásait, külföldi lapokból ollózva és forditgatva le mindazt, ami a katholikusokat bánthatja. Ezért a Szabadság megteszi őt kiváló munkatársnak. Jó, én elismerem, hogy köztük Edelmann a legkiválóbb.

E megjegyzés után a Szabadság három tagja förmedt egyszerre rám, olyan érzékenykedéssel, mintha nem is folyt volna le egy másik lappal nem rég, bámulatos finom stylusu polemiája. Uraim ne haragudjanak, de mindenkivel a maga nyelvén kell beszélnem, ha azt akarom, hogy megértsenek. Vagy azt gondolták, hogy szó nélkül fogjuk türni az Edelmann ur tolakodását, mit egy hónap óta folytat szabadkőmüvesi türelem, szeretet és felvilágosodottsággal?

Mit csináljak én most hármójukkal, mikor egygyel is kellemetlen foglalkozni?

Edelmann urat támogatják ketten, mintha csak kiáltaná: fogjatok meg, mert ma megverek valakit, Hát fogják is. Jobbról a Szerk., balról —ő. Hogy kik ezek? — nem tudom.

Szerkesztőnek Hegyesi ur tartja magát, bár ha kellemetlenség van valamelyik közlemény miatt, ő rendesen nem volt olyankor véletlenül bent a lapnál. Ha azonban csakugyan Hegyesi ur a Szerk. jelü iró, ugy röviden válaszolhatok neki.

Nekünk még folyó ügyünk van. Még ifju koromban kezdődött s valószinüleg engem is ketten támogatnak öregségemben, mikor véget ér.

Egy régi czikkünkből kifolyólag megsértett bennünket s azt a másnapi rektifikácziónk daczára nem tartotta szükségesnek visszavonni. Erre kemény hangu czikket irtam, hogy megtudjam a titokban sértő nevét. Hegyesi urék erre hirlapi czikkel, két segéddel és sajtópörrel feleltek. Liberálisok igy szoktak, ugy látszik. Sérteni, elégtételt nem adni, aztán, éljen a szabad sajtó — perelni.

En elég gyöngéden bántam vele. Viszonvádat nem emeltem. A vádtanácsi tárgyalásra el nem mentem, a törvényszék előtt ügyvéd nélkül állottam vele szemben, a táblánál egy fiatal ügyvéd barátomat kértem fel, hogy a formalitásokban támogasson, de ott is magam álltam helyt. Az eredmény az lett, hogy a törvényszék elitélt, a tábla mentett, a Kuria visszaküldte uj tárgyalásra az ügyet.

Azt hiszem elég fegyvertelenül álltam helyt egy hires kriminalistával szemben s jogom volna igen erős jelzőt használni, ha azt merné állitani rólam, hogy nem adok teljes elégtételt, nem a sértés, de az érzékenykedésért is, viszont bosszu nélkül. Másrészt beláthatja, hogy vele nem foglalkozhatom többé sem irásban, sem szóban.

—ő urat nem sejtem kicsoda. Mi jogon köt belém? azt sem tudom. Ugy látszik ő a Szabadság társalgási szendéje, mert modorra oktat ilyen kifejezésekkel: »papi reverendából kánkán szoknyát formáltak« »undok nyálát a világosság vezéreire köpi« »oktalan ostoba fiatal emberek« »reakczió, tudatlanság, hitványság, komiszkodnak, bornirt«, »a papi rend ámitásból és a lelkek bérbevevéséből él.«

Volt egyetlen ilyen kifejezés az én irásomban? Bajos ám gorombasággal pótolni a szellemességet —ő uram! Aztán micsoda költői képek?! Rá fogja Carlylera, hogy ilyet ir:

— Az egyháznak selyem *palástnak* kellene lenni, amely egészséges testet *táplál*, megadja a testnek a vérkeringést.

Palást konzervet nem ismerek, olyat sem, aki selyem palásttal táplálkoznék s ettől várná vérkeringése megindulását. Egy esetet tudok, mikor a nagyapám sveiczer bornyuja megette a nagyanyám ünneplő selyem viganóját, de annak is inkább megállott a vérkeringése, mint megindult, megfulván a Carlyle és Tom különös táplálékától.

Vallja meg —ő ur evett már selyem palástot? mert az agy vérkeringése nem éppen normális.

Edelmann urat nem bántom. Leben und leben lassen. Ollózzon csak tovább antikatholikus dolgokat, szépen felépitik az ilyen »kiváló munkatársak« az antiszenitizmust. Bécs se dőlt össze tőle, Magyarország se fog, hát minek álljak én az utjába?

Tallózzon csak s ha ilyen modorban teszi és más dolgom nem lesz majd játszunk tovább — orraverősdit. *P.—y.*

*

U. i. —ő urnak egy kifejezésére nem itt van a helye válaszolnunk. A maga illetékes módján intézzük el. *Szerk.*

UJDONSAGOK.

—

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a* mult, *valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési dijaikat mielőbb kiegyenliteni sziveskedjenek.

— — —

Nagyvárad-Püspökfürdő-Félixfürdő.

	Személyvonat						
Nagyvárad áll.	7.33	9.50	—.—	—.—	4.44	—.—	8.58
Nagyvárad-Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54
V.-Velencze »	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10
Rontó »	8.02	10.14	—.—	2.93	5.09	7.11	9.29
Püspökfürdő »	8.07	10.19	—.—	2.44	5.14	7.14	9.34
Félixfürdő	8.24	10.37	—.—	2.58	5.31	7.18	9.50

Félixfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

	Személyvonat						
Félixfürdő ind.	8.30	10.42	—.—	3.—	5.34	720	9.53
Rontó »	8.37	10.49	—.	3.05	5.41	725	10.00
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—.—	3.11	5.51	731	—.—
V.-Velencze. »	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13
Nagyvárad-Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30
N.-várad áll. érk.	—.—	11.27	—.—	—.—	6.18	—.—	10.32

Az indulási és érkezési adatok közép-európai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 perczig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

— — —

* **Fraknói püspök a szolnoki művésztelepen.** *Fraknói* Vilmos püspök, a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelője, junius 25-én Szolnokra utazik, az ottani művésztelep megtekintésére. A szolnoki művészek ünnepélyesen fogják fogadni a püspököt.

* **Uj királyi tanácsos.** A hivatalos lap közli, hogy a király *Deáky* Sándornak, a tudomány-egyetemi gazdasági hivatal igazgatójának a királyi tanácsosi czimet dijmentesen adományozta.

* **A tanév uj beosztása.** Mint félhivatalosan jelentik, *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter az állami középiskolákban beszüntette a tanévnek *háromidőszakra* (évharmadokra) való beosztását és helyébe a jövő tanévtől kezdve, ugy mint a főiskolákon divik, a *félévi rendszert* léptette életbe. Ezzel kapcsolatban megszünik a karácsonyi és husvéti osztályozás is, mely sok szülőnek megrontotta ünnepi hangulatát. Tanügyi körökben örömmel üdvözlik a közoktatásügyi miniszternek ujitását, mert a félévi osztályozás rendszere mellett több idő jut a tanárnak a tanulók szorgalma és előmenetelének kipuhatolására, főleg a népesebb iskolákban, hol a nagyobb létszám mellett egy-egy tanuló eddig alig felelhetett évharmadonkint egyszer érdemlegesen minden tantárgyból. E mellett a tanár zavartalanul oldhatja meg a tanitásra kitüzött anyagot és nem kénytelen a deczember havi osztályozás miatt egész heteket meddő kihallgatásokkal eltölteni, csakhogy a karácsonyi osztályozás követelményeinek eleget tehessen.

* **Eladó ócskaságok.** A magy. kir. államvasutak igazgatósága a használaton kivül hagyott, de még jó karban levő szerszámok, székek, lámpák, sulykok stb. czikkek értékesitésére pályázatot hirdet. Miről az érdekelteket van szerencsénk azzal értesiteni, hogy a szóban levő pályázat közelebbi feltételei a kamarai irodában a hivatalos órákban d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1903. évi junius hó 23. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: *Huzella* Gyula, kir. keresk. tanácsos, elnök. Dr. *Sarkadi* Lajos, titkár.

* **Hornyánszky Pál tragédiája.** Egy megdöbbentően vakmerő ember féktelen indulatának áldozatául esett egy ősz ember élete. Id. *Hornyánszky* Pál hegyközpályii földbirtokost gazdasági kovácsa agyonütötte. A kovács elvakult indulatára az adott okot, hogy *Hornyánszky* Pál kötelességmulasztás miatt durván figyelmeztette a kovácsot, a ki erre sértődötten válaszolt s a heves szóváltás annyira fokozódott, hogy a kovács sulyos pörölyével fejen ütötte gazdáját. A 67 éves földbirtokos összeroskadt, de aztán még magához tért. Lakására szállitva a körorvos megállapitotta, hogy koponyarepedést szenvedett s a szivárgó összegyült vér nyomása következtében beállott agyszélhüdés okozta pár óra mulva halálát. Az ily tragikus véget ért földbirtokos haláláról családja a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Hornyánszky Pálné szül. Udvarhelyi Lidia ugy maga, valamint gyermekei: ifj. Hornyánszky Pál, Hornyánszky József, továbbá az elhunyt testvére özv. Hedlicska Jánosné szül. Hornyánszky Rozália, ugy számos más rokonok nevében is fájdalmas szivvel tudatják a legjobb férj, atya, testvér és rokonnak id. *Hornyánszky* Pál földbirtokos, megyebizottsági tagnak folyó hó 23-án d. u. 3 órakor, élte 67-ik, boldog házassága 12-ik évében hirtelen történt gyászos elhunytát. A megboldogult halott földi maradványa folyó hó 25-én d. e. 10 órakor fog Hegyközpályi községben levő saját házánál az evangélikus egyház szertartása szerinti ima után az ev. ref. sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Hegyközpályi, 1903. junius hó 23-án. Béke poraira!

* **Utazás vizen.** Elénk emlékezetében van Nagyvárad közönségének az a — bár nagy fáradsággal járó, de rendkivül érdekes és tanulságos — vizi-ut, amelyet nehány vállalkozó szellemü nagyváradi előkelő társadalmi állásu férfiu rendezett a mult nyáron Orsováig. Ez a lelkes társaság az idén ismét utra kél. A kiránduló társaság tagjai lesznek *Komlóssy* József városi gazdasági tanácsos, dr. *Kazay* Kálmán orvos, *Pálffy* Béla főreáliskolai hittanár, *Nyilasy* Károly kereskedelmi iskolai tanár, *Nedelkovits* Viktor cs. és kir. 37-ik gyalogezredbeli főhadnagy, *Knapp* Lajos joghallgató és *Szücs* János mezőtelegdi gyógyszerész. Az utazók czélja *négy hétig* vizen lenni és remélik, hogy elérik ez idő alatt a *Feketetengert*. Az utazás ugyanazon a Borbála nevü ladikon fog történni, melyen a mult nyáron történt, azonban most teljesen át lesz alakitva, vászon-tetővel és vitorlákkal ellátva. A társaság tagjai egyenruhákat is csináltattak a vizi utra. Utközben, minthogy a közbeeső nagyobb városokat, nevezetesebb helyeket megszemlélik, naplót is fognak vezetni, melynek szerkesztésével *Nyilasy* Károly tanárt bizták meg. Az utazás lefolyásáról lapunk olvasó közönségének módjában lesz minden héten legalább egyszer bővebben olvasni, minthogy *Nyilasy* Károly tanár volt szives igéretet tenni, hogy a tanulságos utról leirásokat fog küldeni lapunk számára. A társaság — mint halljuk — azt is elhatározta, hogy az uton szerzett élményeket, tapasztalatokat külön könyvben is ki fogja adni képekkel illusztrálva, minthogy a szebb részekről *Pálffy* Béla és dr. *Kazay* Kálmán fényképfölvételeket fognak eszközölni. Az indulás minden körülmények között julius 4-én hajnali *három órakor* lesz a Nemzeti-hid mellől Komlóssy tanácsos házából, melynek bizonyára nagy nézőpublikuma lesz.

* **Villámsujtott család.** Megrendítő szerencsétlenség történt vasárnap délután Kupa abaujtornamegyei községben. Vasárnap délután óriási felhőszakadás volt Kupa község környékén. A mezőn lévő lábas jószágot sem lehetett már beterelni, legnagyobb részét leverte a zuhogó eső és elsodorta a hegyről lefutott ár. Iszonyu menydörgés és villámlás keletkezett. Tomkó János és családja egy kunyhóban huzódtak meg s onnan nézték a félelmetes zivatart, amikor a villám becsapott az ő kéményükbe is Tomkó Jánost a gazdát, továbbá Tomkó Illést, Tomkó Marist és Tomkó Katalint a villám agyonsujtotta. Tomkóné, továbbá még két kis gyermeke, akik szintén a kémény alatt voltak, a villámcsapás következtében megbénultak. A halottakat és a sulyosan sérülteket a szomszédok találták meg, akik a villám által felgyujtott ház oltásához elősiettek. Ugyanaz alkalommal a kirvai erdőben egy terebélyes tölgyfába csapott be a villám, ahol éppen Koril Mihály pásztor a nyájának egy részével huzta meg magát. Korilt halva találták meg; szintén agyonsujtotta a villám.

* A **gázgyár kifogása.** A villamos világitás vezetékének egy részét, a Fő-utczán, Bémer-téren, Kossuth Lajos-, Zöldfa-utczán és Telekyutczán kábellel készitik, mivel ezeken az utczákon a felső vezeték akadályozza a forgalmat. A kábelek nagyrészét már lefektették. A gázgyár igazgatósága azonban tegnap panaszkérvényt adott be Nagyvárad város tanácsához, amelyben kifogást emel a kábelcsövek lefektetésének módja ellen, mert szerinte az az általa megjelölt helyeken a gázcsövek felett van elhelyezve s igy mindannyiszor, amikor a gázcsövet azon helyeken javitani kell, a villamos kábelt is fel kell bontani s a világitás szünetel Ennek a bajnak az elháritása a város érdeke is, s éppen ezért kéri a gázgyár, hogy még most bontsák fel a lerakott kábelt s a gázcsövektől legalább 60—70 czentiméternyi távolságra helyezzék el. — Nem tudjuk, menynyiben áll meg a gázgyár panasza, de ha a gázcsövek felébe rakták el a kábeleket, azokat azonnal át kell helyezni, mert annak a kellemetlenségnek sem a közönséget, sem a magán fogyasztókat nem lehet kitenni, hogy a gázvezeték javitásáért a villamos világitás szüneteljen.

* **Fejérváry nagybeteg.** Mint a *Hazánk* irja, *Fejérváry* Géza báró honvédelmi miniszter sulyosan megbetegedett. A honvédelmi miniszter tegnap még jelen volt *József* főherczeg születésének 70-ik évfordulója alkalmából rendezett ünnepen a Margit-szigeten, de már akkor nagyon gyöngének érezte magát s környezetének azt mondta, hogy legjobb szeretne ágyban feküdni s csupán József főherczeg iránt való hódolatból jelent meg az ünnepen. Mint értesülünk, a honvédelmi minisztert a régi baja döntötte ágyba s orvosai és környezete a legkomplikáltabb következményektől tartanak. Igy tehát a honvédelmi miniszter nem lesz jelen a képviselőház csütörtöki ülésén.

* A **sport-téri nyári mulatság** tegnap délután és este folyt le nagy közönség részvételével. Az óriási néptömegben ott láttuk báró *Gerliczy* Félixnét, özv. Des *Echerolles-Kruspér* Sándornét stb. Hangos volt a Rhédey-kert nagy köröndje, hol felváltva hangversenyezett a katonazene és Dula bandája. Ezenkivül volt konfetti, virágcsata stb. Este a lövöldében tánczmulatság volt. A mulatság szép jövedelmet juttatott az izr. nőegyletnek, melynek javára a nyári ünnepséget rendezték.

* **Rendelet a romániai zsidók ellen.** Nagyon jól tudjuk s városunkban mindennap tapasztaljuk, hogy pajeszes és kaftános zsidók jönnek a városba, a nélkül, hogy a hatóság esetről-esetre iparkodott volna ezektől a ragadós alakoktól megóvni a város közönségét. A »Belügyi Közlöny« legutóbbi számában Gulner Gyula államtitkár aláirásával egy rendelet jelent meg, melyet szószerinti szövegében a rendőrhatóságok figyelmébe ajánlunk. A rendelet a következő:

»Minthogy Brassó vármegye főispánjának jelentése szerint a Romániából kivándorolt s oda ismét visszatérő vagy visszatolonczolt zsidók a román határon, ha utlevél nélkül vannak, visszautasittatnak, felhivom a czimet, hogy intézkedjék, miszerint a Romániából kivándorolt és utlevél nélkül talált zsidók a román határra ne tolonczoltassanak, hanem a fennálló tolonczszabályzat értelmében illetőségük előbb állapittassék meg, vagy amennyiben ez csak hosszadalmas tárgyalás során volna eszközölhető, az ország területéről kiutasittassanak.«

Nagyon helyén lenne, hogy a galicziai ingyenélőktől is megóvná a rendőrség a várost; mert ma szabad az ut s azt sem kérdik tőlük, hogy honnét jöttek. Pedig nagyon elég, hogy a felvidéket már tönkretették ezek a kazárok. Szaporodásuk még az itteni zsidóság szempontjából sem kivánatos.

x Tisztelettel hivjuk fel az olvasó közönség szives figyelmét **Mezey Dezső** műlakatos és toronyórás lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x **Figyelmeztetés.** Saját érdekében cselekszik mindenki, ha a villamos berendezésekről a *Nagyváradi Müszaki Villamos Vállalattól* (Nagyváradi takarékpénztár-épület) költségvetést kér, mely a *legalaposabban* és *teljesen dijmentesen* állittatik ki a n. é. közönségnek. Csillárok részletfizetésre is kaphatók.

x **A szász cseh Svájcz**, ezen természeti szépségeitől elragadó tája a földnek, az idén kényelmes és olcsó módon lesz megközelithető, mert az Aussigban megtartandó iparkiállitás folytán különféle kéjvonatok — jelentékeny ármérséklléssel — fognak indittatni. Aussig jelentékeny iparáról nevezetes s főleg az európai államok legnagyobb gyárainak egyike emelte annak hirnevét. A *Schicht-féle szappan- és gyertyagyár* nemcsak az ó-, de az ujvilágban is tért hóditott gyártmányainak, mert ki nem ismerné a *Schicht-szappant*? Aki már Aussigban van, nem fogja elmulasztani a cseh-szász Svájcz ezen legszebb és legkeresettebb helyét meglátogatni.

Igazságszolgáltatás.

—

Haragszik a király.

— Esküdtbirósági főtárgyalás. —

A budapesti büntetőtörvényszék mint esküdtbiróság ebben a hónapban tegnap másodszor tárgyalt királysértési pört. Az első vádlott dr. *Kalmár* Antal volt, akit három hónapi államfogházra itéltek. Ezuttal dr. *Kadosa* Marczell a vádlott, aki »Haragszik a király« feliratal az Uj Század czimü hetilapban az ügyészség szerint sértő módon irt a királyról.

A biróság a tárgyalást csak tiz órakor kezdette meg, mert a vádlott és a védő későn jelentek meg. Az ügy iránt nagy érdeklődés nyilvánult. Az esküdtszéki termet teljesen megtöltötte a nagyrészt jogászokból álló hallgatóság.

Az elnök mindenekelőtt a személyi adatokra hallgatta ki a vádlottat. Kadosa az általános kérdésekre kijelenti, hogy 29 éves, izraelita vallásu, nőtlen ügyvédjelölt, Eötvös Károly irodájában dolgozik, vagyona nincs, büntetve nem volt.

A biróság ismerteti a vádirat rendelkező részét és az inkriminált részleteket.

A vádlott kijelenti, hogy megértette a vádiratot, bünösnek nem érzi magát. A czikk nem a király ellen iródott, hanem abban az időben történt, hogy részl ges kabinetválság volt s a király nem Budapestről intézte az ország dolgát, hanem Bécsből, oda czitálta fel a minisztereket — mint rendesen. Ugyanekkor leplezték le Kolozsvárott Mátyás király szobrát és ott sem jelent meg. Ebből az alkalomból egyes lapok vezérczikkekben könyörögtek, bocsánatát kérték a királynak. Ezt helytelenitette, elitélte, alkotmányellenes tenornak találta és czikke nem a királynak, hanek ezeknek az alázatosan meghunyászkodó és esdeklő lapoknak szólott. Elismeri a szerzőséget és a felelősséget elvállalja.

Felolvassák a czikket egész terjedelmében s azután a bizonyitási eljárás következett.

A biróság a következő kérdést intézte az esküdtekhez: Bünös-e Kadosa Marczell a király személye ellen elkövetett sértésben?

A főügyészhelyettes kéri az esküdteket. mondják ki, hogy a vádlott vétkes, mert czikkében a guny nyilával, lealacsonyitó frivolsággal és oly tenorban szól a királyról, amelynek minden sorában tiszteletlenség és sértés van.

Eötvös Károly védő igazat ad az ügyésznek abban, hogy a czikk gunyol, vág és bánt de nem a királyt, hanem azokat a közéletben szereplő férfiakat, akik nyöszörögnek, esdekelnek és minden erényt, polgári becsületet a király kegyétől tesznek függővé.

Kadosa Marczell kijelenti, hogy a leghivatottabb annak eldöntésére, vajjon volt-e szándékában a királyt sérteni. Ez eszeágában sem volt, mert jól tudja, hogy a királysértésnek legfölebb az az eredménye, hogy az embert becsukják.

Az esküdtek ezután visszavonultak tanácskozni, s rövid tanácskozás után dr. *Kadosa* Marczellt a királysértés vádja alól *felmentették*.

—

Vándorportéka.

Apró csecsebecsék üveg korsók és értékesebb ruhanemük kerültek tegnap a büntető törvényszék asztalára. Nap-nap után kerülnek oda ilyen bünjelek, de a tegnapiak sajátságos vándor természetü portékák. Hónapokon át gazdától gazdához vándoroltak, egyik tolvaj kezéből a másikéba, s azt is csak az utolsó gazdájuk ügyetlenségének köszönhetik, hogy most már hónapok óta a törvényszék bünjelraktárában pihenhetnek.

Ugy történt a dolog, hogy *Köteles* Sára z lahi szolgálósága idején többi szarka természetü czimboráinak is raktárt nyitott terjedelmes ládájában, a hová a különböző helyekről összelopkodott apróságok letétbe kerültek. Innen aztán időnkint tömeges szállitások történtek haza, a falusi szülői házhoz. Történt pedig, hogy e tolvajszövetkezet letéteményi raktárának nyomára jött a rendőrség és a vidéki fiók felkutatását is elrendelte. De mire a csendőrök az öreg Köteles házánál kutatást rendeztek, a letéteményezett holmik nagyrésze már vándoruton volt. Ennek pedig az a magyarázata, hogy ifj. *Csomós* Károly, a raktár szerződés nélküli őre apránként, de állandóan sikkasztgatta az öreg Kötelesék tolvajraktárát, innen fedezve szeretője: Borsi Eszter meglepetéseit.

Tegnap Csomós Károlyt és Borsi Esztert vonták felelősségre a törvényszék előtt s ők beismerték a portékavándorlás előmozditását.

A törvényszék tehát Csomós Károlyt 6 havi börtönnel, Borsi Esztert pedig 1 havi fogházzal büntette.

Bünhődés. Egy köztiszteletben álló előkelő uri család megtévedt, elzüllött sarjára jött el a bünhődés szégyenteljes nehéz ideje. *Schenk* Lajos, a sikkasztó, szélhámos segédjegyző után évekre bezáród k a börtönajtó. Megdöbbentő szomoru jelenete ez egy elzüllött életnek.

Tegnap hirdették ki a törvényszéken a Curia összbüntetést kirovó itéletét, melynek értelmében *Schenk* Lajos 3 évi és 4 havi fegyházzal bünhődik a szélhámosságaiért.

IPARÜGYEK.

—

Ipartestületi gyülés. Az ipartestület előljárósága *f. hó 25-én csütörtökön délután 5 órakor* tartja meg a havi rendes ülését, melyen az ipartestület kötelékébe tartozó iparos polgárok mint hallgatók résztvehetnek. Nagyvárad, 1903 junius hó 25-én. *Bertsey* György, ipartestületi elnök.

MULATSAG.

—

A gimnázisták juniálisa.

Mint többször emlitettük, a nagyváradi kath. főgimnázium ifjusága ma tartja meg hagyományos juniálisát a Félix fürdőben, melyen — mint halljuk — a város összes szép leányai s asszonyai készülnek megjelenni.

Igy aztán előre meg lehet jósolni a mulatság fényes sikerét, ha csak az idő el nem rontja az ifjuság buzgólkodását s a közönség érdeklődését.

A mulatság védnöke *Mayr* Sándorné urnő.

A táncz este 7 órakor kezdődik.

———

Az uj szerb király Budapesten.

I. Péter szerb király tegnap hajnalban utazott át a magyar fővároson. A két napi hosszas és fáradságos utazás annyira erőt vett rajta, hogy a kimerültségtől még éjfél előtt mély álomba merült és nem is kelt fel, a pályaudvaron egybegyült magyarországi hivei hangos zsivió kiáltásaira sem.

Igy aztán ezek élénk sajnálatára nem volt látható, a mi különben némi elégedetlenséget is okozott.

A vonat érkezése előtt a pályaudvar egyre népesedett és 150—200 szerb nemzetiségü fővárosi lakos várta a vonat megérkezését.

— Láthatjuk-e a királyt? — e kérdéssel ostromolták Barlovácz főkonzult.

A főkonzul azonban nem tudott erre válaszolni.

— Bizony az oly kétséges, hogy magam sem tudom. K ptam az éjjel a király kiséretétől sürgönyt, melyben jelzik nekem, hogy a felséges ur későn tért pihenni és nagyon nehezen fog felkelni és megjelenni.

— Majd éltetjük és akkor csak felkel és fogadja szivélyes üdvözletünket.

Lázas nyugtalansággal várták a vonatot. Percz-percz után mult el, mig végre Balogh József rendőrfelügyelő 3 óra 32 perczkor jelenti, hogy jön a vonat a negyedik sinpáron.

Erre mindenki a vágány közelébe sietett és élénk zsivió kiáltással tört ki.

A külön vonat, amelyet a 297. számu mozdony vontatott, (ugyanaz a mozdony, amely királyunk vonatát is szokta hozni) 7 első osztályu kocsiból állott.

Az utolsó előtti Waggon-Lits kocsiban tartózkodott a király.

A vonat megállt és egy darabig egészen tétlenül álltak a pályaudvaron megjelentek, lesve azt, hogy valaki lejön a vaggonokról a király megbizásából.

De nem jött senki.

Ekkor Barlovácz főkonzul átvéve Raicsné bokrétáját s abba a kupéba lépett, ahol a király mellé rendelt Kosztics és Gruics (most huszárszázadosok pár nappal ezelőtt hadnagyok) fogadták és Nenandovics kabinetiroda főnökhöz vezették, a ki tudtára adta neki, hogy a király nagyon fáradt és álmos, nem lehet őt felkelteni, a miért is szives elnézést kért.

Eredetileg 6 perczig kellett volna a vonatnak megállnia, de az sokkal tovább tartott.

Mikor Barlovácz lelépett a waggonról és tudtára adta az egybegyülteknek, hogy nem beszélhetett Péter királylyal, akkor még maradt egy kis reményük, hogy a folytonos zsiviózással mégis arra birják majd, hogy legalább egy pillanatra az ablaknál megjelenik.

A megállás éppen 21 perczig tartott, de a király csak nem mutatkozott.

Általános levertség és csüggedés lepett meg mindenkit, amikor a vonat elindult.

— Tehát hiába jöttünk ki, nem láttuk!

A külön vonaton, a melyet Kovács József üzletvezető-igazgató vezetett, a királyon kivül az a küldöttség is utazott, amelyet Velimirovics szenátus elnök vezetésével küldtek Genfbe az uralkodóért.

A király a fentebb emlitett vaggon középső részében aludt és a bejárat előtt Nenandovics kabinet iroda főnök, Gruics és Kosztics századosok őrködtek felette.

Erdekes, hogy az utóbbi a véres esemény éjjelen résztvett a vérfürdőben.

Az első külön vonat után, a mely 3 óra 54 perczkor indult Belgrád felé, nemsokára egy második külön vonat érkezett 4 óra 10 perczkor. Ezen a vonaton Belgrád város képviselőtestületének 55 tagja utazott haza Belgrádba.

Ez a küldöttség vasárnap erte érkezett Bécsbe és ottan megvárta a Genfből érkező királyt. A küldöttséget Stankovics Nikola képviselőtestületi elnök vezette.

Zimonyban a király ezt a visszatérő küldöttséget megvárja és csak azután vonul be Belgrádba.

A m. á. v. a legnagyobb előzékenységgel bocsátotta rendelkezésére Péter királynak a különvonatot.

Péter király Belgrádban.

Belgrád, jun. 24. (Saját tud. táv.) Péter király délelőtt 10 órakor érkezett meg Belgrádba. Erkezését harangzugás, ágyudörgés jelezte. Elsőnek a nemzet nevében *Avakumovics* miniszterelnök üdvözölte, kifejezve abeli erős hitüket, hogy visszatér Szerbia boldogsága, a mely a Karagyorgyevicsek uralkodása idején honolt az országban. A beszéd után a metropolita megáldotta a királyt, a kit a templomból az uj konakba kisértek. Erdekes hogy az a 6-ik század volt kivezényelve diszőrségül, melynek tisztikara Sándor királyt lemészárolta.

TAVIRATOK.

—

A győzelem a függetlenségi pártban.

Budapest, junius 24. (Saját tud. táv.) A Kossuth-párt mai értekezletén *Kossuth* Ferencz beszámolt a bánnal való délelőtti megegyezéséről, s kijelenti, hogy 35 év után most először örvendhetnek a katonai hatalom meghátrálásának a nemzet akarata előtt.

Sebess Dénes: A követelendő nemzeti egyezmények szigoru körvonalazását inditványozza az alakuló kormánynyal szemben. Egyszersmind kérdi, hogy a többi aktuális javaslatokra vonatkozólag történtek-e megállapodások.

Barabás Béla erre vonatkozólag kijelenti, hogy megegyezés csakis a katonai javaslatokra vonatkozólag történt, s a többi aktualis javaslatokra a kormánynak szabad keze van, de a jövőben nemzeti engedmények nélkül még a már megállapitott ujonczjutalékot sem szavazzák meg.

Thaly Kálmán: Beláthatják Bécsben, hogy nem kapnak katonát a nemzet akaratával szemben.

Komjáthy kifejti, hogy nem kötöttek paktumot a kormánynyal, csupán a katonai javaslatokra történtek megállapodások, s búcsuzáskor meg is mondta a bánnak: — Ez a kezem a béke kéz, de a jövőben hasonló esetben kard lesz benne. A bán megigérte a katonai javaslatok visszavonását és hogy aratáskor nem fognak ujonczozni.

Lengyel Zoltán: Inkább képesek voltak a katonai javaslatokat elejteni, csak hogy ne tegyenek nemzeti engedményeket.

Justh az egyezményben a függetlenségiek győzelmét látja. Hasonló értelemben beszéltek Papp Zoltán, Pichler és Bedőházy.

Tóth János szerint Ausztriával szemben nyert diadalt az ellenzék. Inditványozza, hogy intézzenek kiáltványt a néphez a küzdelemről és a győzelemről.

A párt köszönetet és bizalmat szavaz a bizalmi férfiaknak és a vitarendező bizottságnak s elfogadja Tóth János inditványát.

Este néhány száz szocziálista tüntetett a függetlenségi párt előtt. A rendőrség szétoszlatta őket.

Héderváry Bécsben.

Budapest, junius 24. (Saj. tud. táv.) A bán este Bécsbe utazott, hogy a történtekről referáljon a királynak.

REGÉNY CSARNOK.

Sorsjáték.

Regény.

Irta: Stella (Szőke Berta.) 19.

— Kiss honnan fizetett?

— A felesége hozományából, a mi a bankunkba volt letéve.

— Ettől fogva aztán folyton vesztettünk s most 40,000 frt a különbözet, a birtokot fogják eladni . . . .

— Jézus Mária!

A nő ennyit tudott szólni csupán. Lerogyott a székre s szótlanul meredt maga elé. Apa és leány aggódva mentek segitségére. Márta meglocsolta kissé a homlokát.

— Hagyj békén — szólt elutasitólag — nincs semmi bajom. Folytasd — fordult férjéhez — elbirom, erős vagyok én . . . .

— Ne most, apám — könyörgött Márta, — menjünk pihenni, holnap . . . .

— Menj, ha olyan fáradt vagy — kiáltott rá anyja — mindent akarok tudni.

A férfi akadozva folytatta. — Kiss mintegy két hó előtt 15 ezer frtról szóló váltót hamisitott a nevemre. Miután a nagy börzei vesztességem nyilvánvalóvá lett, a bank fedezni akarta magát s váltómat esedékessé tette. Kiss hallva ezt, lábaim elé borult, könyörgött, sirt, mint egy gyermek, öngyilkosságot emlegetett, a váltót azért elismertem s most, mivel a birtokból nem futja ki, a házat is eladják.

Csendesség lett e szavakra, nagy, félelmes csendesség, hallani vélte mindenik a saját szive dobbanását. Mit érzett a nő, midőn megtudta mindezt, mit a férfi, ki hetek óta küzdött a legkétségbeejtőbb önváddal, az elképzelhető. Az asszony nem szólt, nem tett szemrehányást, ránézett férje kétségbeesett arczára, pár hét alatt meggörnyedt alakjára s a szó elhalt ajkán. Mereven bámult maga elé, egy pillanat alatt szegénynyé lett a jó módhoz és kényelemhez szokott asszony, szemrehányást nem tett férjének, de vigasztaló, buzditó szót sem ejtett ki ajka.

Márta nem nagyon értett az üzleti dolgokhoz, bizonyos mértékben apja természetét örökölte, s hogy most szegényekké lettek, azt sejtette. Nélkülözést nem ismert, szépen éltek, szépen öltözködtek, elegáns berendezésü saját házuk volt, de hogy mindez honnan, miből kerül elő, arról fogalommal sem birt, nem is törődött vele. A most folytatott beszélgetést nem értette meg teljesen, de azt kivette belőle, hogy szegényekké lettek. Ot ez nem hatotta meg, keblében egyetlen hur sem rezdült meg fájdalmasan az elveszett vagyonért. Nem ismerte a pénzszerzés nehézségét, nem tudta annak értékét megbecsülni, nem fájlalta hát veszteségét sem.

— Ne busuljatok — szólt vigasztalva őket — jó az Isten, nem hagy el bennünket, dolgozunk majd mindnyájan s nem fognk szükséget látni. Nekem már egy évem van hátra csupán, rám nem lesz gondotok, mint okleveles tanitónő mindenkor megkeresem, amire szükségem lesz, sőt . . . . — itt megakadt, az a gondolat, aminek most kifejezést akart adni, nagyon fájdalmas volt neki, nem, Isten mentse meg őket attól — addig meg — folytatta kis idő mulva — összehuzom magam s nem leszek terhetekre.

— Drága gyermekem — mondta Vajda magához vonva Mártát — tudtam, hogyha mindenki elhagy is, te mellettem maradsz! Benned nem fogok csalódni, bizonyos voltam benne. Légy áldva érte!

A nő átható pillantást vetett férjére. E tekintet azt fejezte ki: Hát bennem csalódtál?

A férfi megértette a szemek beszédét, megilletődve közeledett hozzá, keskerü könynyeik összefolytak, de enyhitették fájdalmukat.

V.

Kapocson nem beszéltek ez idő szerint másról, csak Vajda Miklósékről. A család tönkrejutásának részleteiről százféle verzió keringett. Akármerre ment az ember, egyebet nem hallott, mint a birtok, a ház eladásáról, a Vajda Miklós páratlan becsületességéről, a nők nagy lelki erejéről, melylyel sorsukat viselték. Suttogtak még valami váltóhamisitásról is, mely a hirtelen eltávozott Kiss Károly disposens nevével volt összeköttetésben, de erről senki sem tudott bizonyosat.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASAG.

—

A kender termeléséről.

Hazánkban igen különböző vidékeken termelik a kendert, de annak helyes termelésére bizony a legtöbb helyen igen kevés gondot forditanak, a minek oka részint a kender igénytelenségében keresendő. Megterem soványabb minőségü homoktalajokon is, sőt sokszor ezeket kellő trágyázással jól lehet értékesiteni. A vetésforgóba a legkönnyebben beleillik, mert bármely növény után sikerrel termelhető.

Saját maga után is vethető 3—4 éven keresztül, sőt vannak a Bácskában és Erdélyben a Szamos és Maros folyók mellett olyan területek is, a hol emberemlékezet óta egy és ugyanazon talajon termelik, mégis igen jó terméseket szolgáltat. Az igaz, hogy különösen a Szamos melletti kenderterületek gyakran ki vannak téve vizáradásoknak, tehát itt a természet maga végzi ezen területek trágyázását a termékeny iszap lerakása által.

Azonban meg vannak a kendernek is a talajelőkészités és trágyázás iránti kivánalmai, a melyek megadásával bámulatos eredmények érhetők el, ugy, hogy mig forsirozott kendertermeléssel különösen rendszeres trágyázás nélkül 30 q. termés sem érhető el, addig rendszeres trágyázással s különösen a vetendő mag helyes megválasztásával ezen mennyiség majdnem megkétszereződik.

Tekintetbe véve ezt, könnyen számitást tehetünk a trágyázás jövedelmező volta felől s ekkor be fogjuk látni a kender rendszeres trágyázásának okszerüségét. A friss istállótrágya árt a rost minőségének, mivel azt durvává és törékenynyé teszi s ezért a tavaszszal való trágyázás kerülendő s lehetőleg érett istállótrágya használatára fektessünk sulyt.

A nitrogén tartalmu műtrágyák közül a chilisalétrom, a kálitartalmuak közül pedig a kainit, vagy a fahamu alkalmazása igen hálás. A foszforsav alkalmazására a rostnyerés czéljából termelt kender nem szorul s igy a foszforsav csak a magnak vetett kender termelésénél jön tekintetbe.

A kisebb átlagtermések azonban nem mindig a talaj tápanyagtartalmától tételnek függővé, hanem a vetőmagtól is, mert pl. eredeti olasz vetőmag vagy első utántermésének vetése által ugy minőségre mint menyniségre hasonlithatatlanul jobb eredmények érhetők el; csakhogy itt megint figyelmen kivül nem hagyandó a jobb féleségnek igényes volta, a melyet az a talaj és annak tápanyagtartalma iránt támaszt.

———

Határidők.

Budapest, junius 24.

Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repcze, aug.	11.90

Értéktőzsde

Budapest, junius 24.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Államvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. junius 24-én.

Magyar aranyjáradék 4	120.50
Magyar koronajáradék	91.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	—.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	98.50
Italmérési jog megváltási kötvény	—.—
Horváth szlavonföldtehermentési kötvény	99.25
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	198.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	156.—
Osztrák járadék papirban	100.—
Osztrák járadék papirban	99.80
Osztrák járadék aranyban	120.75
Osztrák korona járadék	100.75
Osztrák államsorsjegyek	153.—
Osztrák magyar bank részvény	16.80
Magyar hitelbankrészvény	731.50
Oszrrák hitelintézet részvény	670.75
Pátisi vista	95.22
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117.35
Londoni vista	239.42
20 márkás arany	23.45

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

TELEFON 194. TELEFON 19

GYŐRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru köszörülő műhelye,

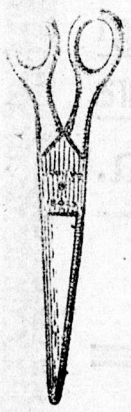
Nagyvárad, Kert-utcza 1. sz.

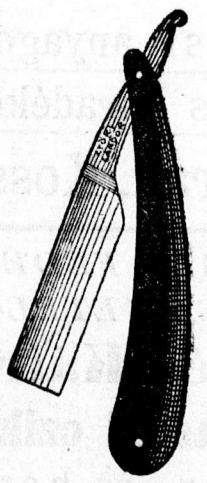
Van szerencsém a n. é. közönséget értesiteni, hogy

gázerőre berendezett

mű- és homoru köszörülő műhelyemet

Kert-utcza 1. szám alá át helyeztem és azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően a legmodernebbül felszereltem

Minden e szakmába vágó munkálatok, u. m. ollók, tyukszemvágók, beretvák és mindennemü kések tükörfényesre pallérozása, valamint késmüves munkák előállitása, a leglelkiismeretesebb kidolgozás és árszámitás tekintetében a legolcsóbban állittatik elő.

Tiszelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utczai házaló köszörüsöktől, kik a munkát nevemben szedik össze köszörültetni s azt továbbitják.

295 Kiváló tisztelettel

Győri Sándor.

A várad-velenczei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárnál. 807.

Hirdetések felvétetnek a legjutányosabb árban e lap kiadóhivatalában.

Hazai ipar!

Butor

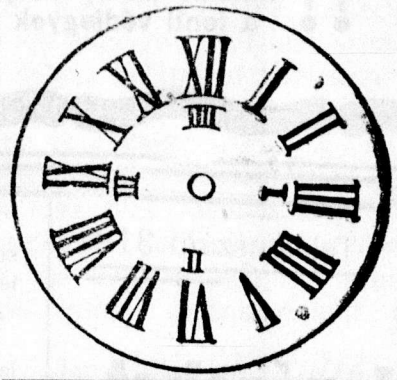
Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

butorgyárosoknál, 296

Nagyvárad, Zöldfa utcza elején.

Számos kitüntetés! **Számos kitüntetés!**

DADAY JOZSEF utóda

Mezey Dezső

műlakatos és toronyórás

Nagyvárad, Szent János-utcza 320. sz

Van szerencsém a m. t. közönség b. figyelmét felhivni a mai kor igényeinek teljesen megfelelő és a legmodernebbül berendezett

műlakatos és toronyóra mühelyhelyiségemre,

hol **több kiállitáson kitüntetett szerkezetü TORONYÓRAIM vörös fémből** készült főkerekekkel s a felhuzást könnyitő, a legczélszerübb módon alkalmazható **külön mozgó orsókkal** s a sulyemelő czinkezett vassodronyköteleket tartó vashengerekkel és ingaszabályozó csavarokkal vannak ellátva.

KÉSZ TORONYÓRÁIMNAK **jótállás-felelősség melletti felállitását** is elvállalom melyek **pontos járásáért** szavatolok.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

MEZEY DEZSŐ,

műlakatos és toronyórás.

216

Első nagyváradi zálogház.

NAGYVÁRAD, KOSSUTH-UTCZA, a „Sas szálloda" kapujával szemben.

Pénzkölcsön 8%-ra.

Értékpapirokra és sorsjegyekre 8%-ra a legmagasabb előleget ad.

Már zálogban levő sorsjegyeket, vagy értékpapirokat kiváltunk és olcsóbb kamatra magasabb kölcsönt adunk és kivánatra napi árfolyamban azokat meg is vesszük.

Mindennemü ékszerekre, ipari és áruczikkekre a legkisebb összegtől a legmagasabbig legszolidabb feltételek mellett nyujt kölcsönt.

Visszafizetéseket a legkisebb részlettörlesztések mellett elfogadunk; ugyszintén vidéki megbizásokat is elfogadunk s azokat pontosan elintézzük.

Értékpapirok, sorsjegyek és ékszerek nagy tételeinél a legmesszebb menő kedvezmény biztosittatik.

Mindennemü ékszerek, arany láncok, arany órák, (különlegességek) gyürük s az ékszer szakba vágó mindenféle czikkek **legolcsóbb** bevásárlási forrása.

Discrét kölcsön ügyletek elintézésére a kapu alatti külön bejáratnál külön terem áll rendelkezésre.

273. Tisztelettel:

ELSŐ NAGYVÁRADI ZÁLOGHÁZ TULAJDONOSA:

KLEIN M. és FIA,

Nagyvárad, Kossuth-utcza, „Sas szálloda" kapujával szemben, földszinti helyiség.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

Legolcsóbb zálogház Nagyváradon.

812 A

„Nagyváradi hitelbank részvénytársaság"
működését Kossuth Lajos-utcza 10. sz. a. megkezdte.

Üzletköre:

Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.

Váltók leszámitolása.

Előlegek értékpapirokra és árukészletre.

Jelzálogkölcsön nyujtása házakra és földekre.

Értékpapirok vétele és eladása.

Szelvények és kisorsolt értékpapirok beváltása.

Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

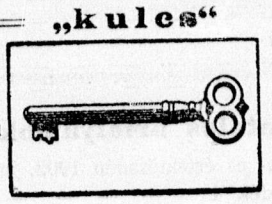
Az Igazgatóság.

Schicht-szappan

„szarvas" — vagy — „kulcs"

jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennélfogva legolcsóbb scappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht" névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Telefonszám 318. Telefonszám 318.

Olcsó és szakszerü

VILLAMOS berendezéseket, motor- és szellőztető szerelèseket

elvállal a

NAGYVÁRADI

Műszaki Villamos Vállalat és Csillár-raktár

Nagyváradon, Kert-utcza 81. sz. (Auer-üzlet).

Junius 1-től a „Nagyváradi Takarékpénztár" palotájába lett áthelyezve.

Ne mulassza el senki **költségvetést** kérni, mely teljesen **dijmentesen** eszközöltetik. 290

Kiváló tisztelettel

Guthard Imre, *budapesti elektrotechnikus.*

Grünfeld Ignàtz, *vállalkozó.*

Szakszerüleg teljesitett villamos felszereléseimről tanuskodnak a hozzám intézett elismerő levelek, melyekből csak nehányat bocsátok közre:

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Megkeresésére ezennel készséggel igazolom, hogy ön lakásom villamos világitási szerelését, illetőleg berendezésé legteljesebb megelégedésemre végezte, munkája teljesen kifogástalan, másfél éve annak, hogy azt végezte, de eddig még legcsekélyebb hiányt vagy hibát sem lehetett azon találni. Budapest, 1903. május 11.

Tisztelettel

Szterényi József,
miniszteri tanácsos.

Tekintetes Guthard Imre urnak Nagyvárad.

Ezennel értesitjük, hogy váczi-utczai üzletünknek villamos berendezésével, daczára annak, hogy eleinte féltünk, hogy e complicált nehéz munkát nem fogja kivánságunkhoz méltón szállitani, nagyon meg vagyunk elégedve és reméljük, hogy pesti üzletének megnyitásakor ismét adhatunk Önnek munkát. Budapest, 1903. május 13-án.

Tisztelettel

Quentzer Testvérek
cs. és kir. udvari kalapgyárosok
Budapest, IV., Váczi-utcza 7.

Tek. Guthard Imre elektrotechnikus urnak N.-Várad.

Hozzánk intézett megkeresésére örömmel igazoljuk, hogy czégünknél a villamos világitási munkálatokat teljesitette, melyekkel mi teljes mértékben meg voltunk elégedve.

Budapesten, 1903. május 15-én

Tisztelettel

Wodianer F. és Fiai (Lampel Róbert-féle)
cs. és kir. udvari könyvkereskedés
Budapest, VI., Andrássy-ut 21.

Távbeszélő: 67. sz. *KRUGSTEIN IZIDOR UTÓDA* Sü.göny czim: Rosenberg Izsó

Rosenberg Izsó

építkezési anyagok, gazdasági czikkek és zsiradékok nagy raktára.

Nagyvárad, Kossuth-utcza.

I-ső rendü / I-ső rendü **BEOCSINI** Portland- / Román-**CEMENT.**

EGERESI alabastrom és szobrász **GIPSZ.**

MENYEZET NÁDFONAT.

CEMENTLAPOK és BETONCSÖVEK.

CARBOLINEUM és TINCTORAL
megóvják a fát a korhadástól.

KŐAGYAGCSÖVEK.

Valódi ASZFALT FEDÉLLEMEZEK.
Aszfalt ELSZIGETELŐ lemezek.

Kőszén-Kátrány.

Gazdasági czikkek:

Kitünő minőségü gép- és henger-olajok.

I-a REPCZE-OLAJ (égető-olaj).

Első rendü 250

TOVOTTE gépzsir, kocsikenőcs és petroleum

CARBOLSAV. **CREOLIN.**

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.